

Glagolica, hlaholice

- protohlaholice? mnich Chrabr: *O pismenechъ*
- P. J. Šafařík: *Über den Ursprung und die Heimat des Glagolitismus* (palimpsest)
- glagol, glagolati
- „slověnsko pismo”
- Konstantin/Cyril
- 862-3, Soluň
- předlohy?
- Georg Tschernochvostoff: O † Δ
- kulatá, hranatá

2P 9P

W

VĚDĚ

LB LB

LB

DOBRO

30 60

00

ŽIVĚTE

8

8

IŽE

99 A

00

L'UDJE

9

8

ON'8

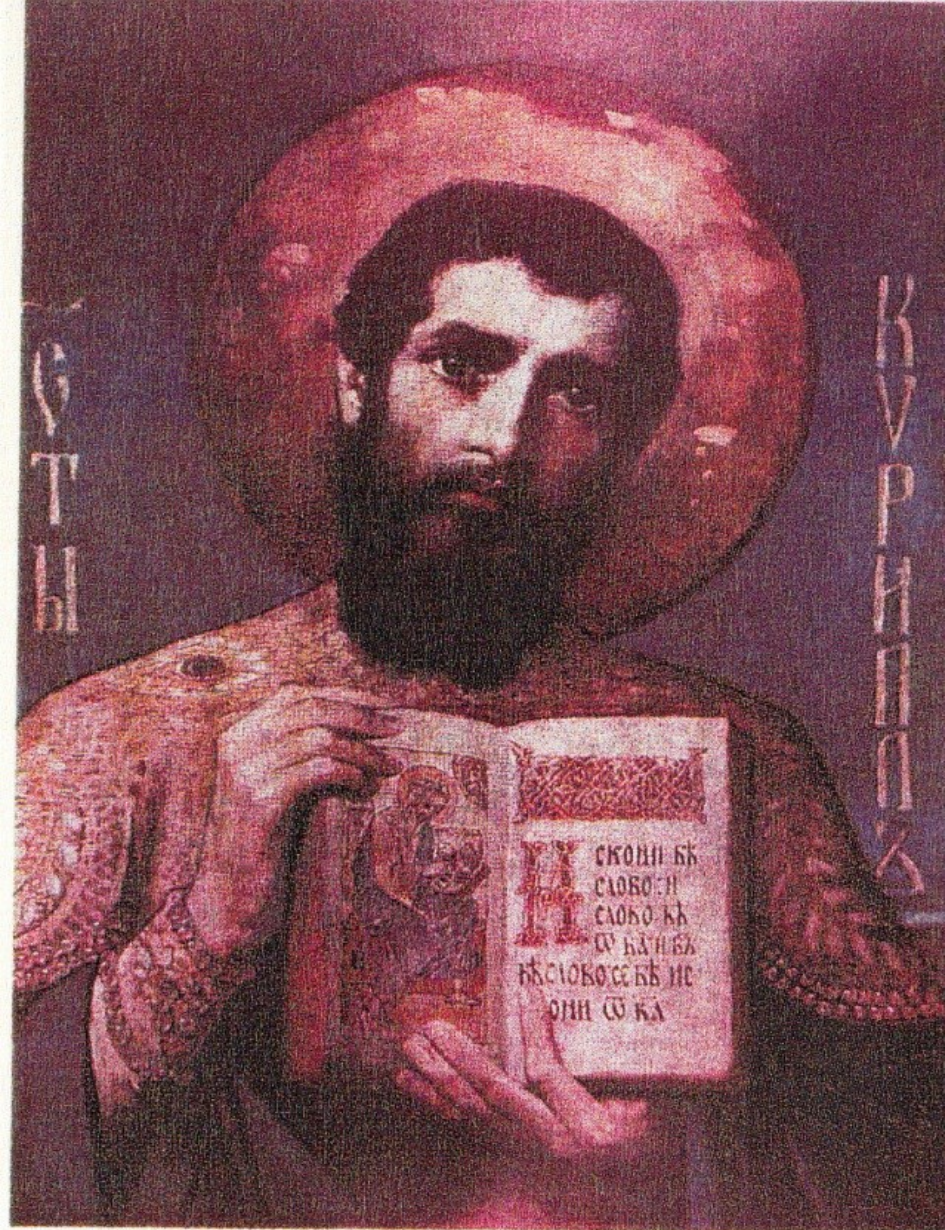
8 W

00

TVRDO

Kirilica, cyrilice

- cyrilice
- Preslav, Ochrid/Ohrid
- předloha, majuskulní unciála
- azbuka
- 1708, Petr I., graždanka
- Slavia orthodoxa vs Slavia latina
- in continuo, titla, pergamen, gramota

Св. Кирил. Фрагмент от икона на Ив. Мърквичк
в храм-паметника „Св. Александър Невски“
София, 1912 г.

13
 ДАСЖАИГЪМНРОУ.НЪДАСПЕТЪСАНИМЪ
 МНРЪ.СО
 А
 ЕУЕГЪАЮВАИДШЖСВОЖПОГОУБИТЪ
 Ж.И.НЕМ.ВНДАИДШАСВОЕАВЪМНРЪСЕ
 МЪ.ВЪЖИВОТЪВЪЧЪНЪМЪСЪХРАНИТЪ
 Ж.НАЩЕИТОМНЪПОСЛОУЖИТЪ.ПО
 МНЪДАХОДУИТЪИИДЕЖЕСМЪАЗЪ
 ТОУИСЛОУГАМОИБХДЕТЪНАЩЕИЪ
 ТОМНЪСЛОУЖИТЪ.ПОУЪ
 ТЕТЪОЦЪ.ИЗИНАДШАМОАВЪЗЛХ
 ТИСА.ИУТОРЕИХОЧЕСПЕНМА.ОТЪГО
 Д.И.И.З.Т.С.Е.А.И.Ъ.С.Е.ГО.РА.Д.И.П.Р.И.Д.Ъ.НА.ГО.Д.И.
 Н.Ж.С.И.Ж.О.У.Е.П.РО.С.Л.А.В.И.И.М.А.Т.В.О.Е.П.Р.И.
 Д.Е.Ж.Е.Г.Л.А.С.Ъ.С.Ъ.Н.Ъ.С.Е.П.РО.С.Л.А.В.И.Х.Ъ.И.
 П.Л.Е.Ъ.П.РО.С.Л.А.В.Л.Ъ.НА.РО.Д.Ъ.Ж.Е.С.Т.О.
 А.І.Е.Л.Ъ.І.Ш.А.В.Ъ.Г.Л.А.Х.Ъ.Г.РО.М.Ъ.В.Ъ.І.С.Т.Ъ.
 И.И.И.Г.Л.А.Х.Ъ.А.Г.Л.А.Г.Л.А.Е.МО.У.О.Т.Ъ.В.Ъ.
 Ш.А.І.Е.И.Р.Е.У.Е.Н.Е.М.Е.Л.Ъ.И.Л.А.Ъ.Ъ.Ъ.Ъ.І.

ПРѢЖДЕ ОУБО СЛОВѢНЕ НЕ ИМѢХѢ
КЪНИГЪ НО ЦРѢТАМИ И РѢЗАМИ
ЧѢТѢХѢ И ГАТААХѢ ПОГАНИ СѢЩЕ
КРЪСТИВЪЩЕ ЖЕ СА РИМЬСКАМИ
И ГРЪЧЬСКЪИМИ ПИСМЕНЪИ НѢЖДААХѢ
СА ПИСАТИ СЛОВѢНЬСКѢ РѢЧЬ БЕЗЪ
ОУСТРОЕНИѢ

Hlaholské	Číselná platnost	Cyrilské	Číselná platnost	Latinský přepis	Slovanský název	Pořadí
Ɱ	1	А	1	a	azz	1
Ɱ	2	Б	-	b	buky	2
Ɱ	3	В	2	v	vědě	3
Ɱ	4	Г	3	g	glagol'i	4
Ɱ	5	Д	4	d	dobro	5
Ɱ	6	Є	5	e	jestz	6
Ɱ	7	Ж	-	ž	živěte	7
Ɱ	8	Ѕ, З	6	dz	dzělo	8
Ɱ	9	З, 3	7	z	zemlja	9
Ɱ	10	(І), І, І	10	i	iže	10
Ɱ	20	И	8	i	-	11
Ɱ	30	-	-	g	v cyr. tohoto písmene není, v transkripci textů hlah. = ě (dřev)	12
Ɱ	40	К	20	k	kako	13
Ɱ	50	Л	30	l	ljudbje	14
Ɱ	60	М	40	m	myslite	15
Ɱ	70	Н	50	n	našb	16
Ɱ	80	О	70	o	onz	17
Ɱ	90	П	80	p	pokojb	18
Ɱ	100	Р	100	r	rьci	19
Ɱ	200	С	200	s	slovo	20
Ɱ	300	Т	300	t	tvьdo	21
Ɱ	400	У, 8	400	u	ukz	22

Hlaholské	Číselná platnost	Cyrilské	Číselná platnost	Latinský přepis	Slovanský název	Pořadí
Ɱ ϕ	500	ϕ ϕ	500	f	fratz , fertz	23
Ɱ	(500)	Ɱ ρ	9	řec. ϑ	-	24
Ɱ	600	Χ	600	ch	chěrz	25
Ɱ	700	Ω	800	řec. ω	otz	26
Ɱ	800	Ψ	-	št	šta	27
Ɱ	900	Υ	900	c	ci	28
Ɱ	1000	Υ	90	č	črbvb	29
Ɱ	-	Ш	-	š	ša	30
Ɱ	-	З	-	z, tvrdě jer	jer	31
Ɱ	-	ЗИ, (ЗІ), ЗІ	-	y	jery	32
Ɱ	-	б	-	b měkké jer	jeř	33
Ɱ	(800)?	ѣ	-	ě	jatb	34
Ɱ	-	Ю	-	ju	-	35
Ɱ	-	Ѧ	-	ja	-	36
Ɱ	-	Ѧ	-	je	-	37
Ɱ	-	А, Δ, Δ	900	e	ešz	38
Ɱ	-	Ѧ	-	q	qsz	39
Ɱ	-	Ѧ	-	je	ješz	40
Ɱ	-	Ѧ	-	jq	jšz	41
Ɱ	-	З	60	řec. ξ (ks)	-	42
Ɱ	-	Ψ	700	řec. ψ (ps)	-	43
Ɱ	(400)	Υ (Υ)	400	řec. υ (y)	yžica	44

V transkripci textů hlaholských píše se Š za hlah. Ɱ, 3 za Ɱ, L za Ɱ, I za Ɱ, OY za Ɱ, A za Ɱ, HA za Ɱ.

Pravděpodobná zvuková realizace cyrilských písmen

Způsob psaní „in continuo“, (téměř) žádná interpunkce, číselná hodnota písmen, titly, majuskule/minuskule, kapitály, uncíaly, spřežky aj. Palimpsesty. Transkripce, transliterace.

Pozn.: Grafém ъ doporučujeme vyslovovat jako krátké (zadní, tvrdé) y, zatímco ѣ odpovídá zhruba krátkému měkkému i. Tyto dva znaky v následujícím přepisu respektujeme. Taktéž respektujeme rozdíl mezi výslovností і a у.

„jota“ МОЖГО	mojogo	e, je	ЕСТЪ	jestъ
МОЖА	može	ЕПИСКОУПЪ	episkupъ	
ДОБРОЖ	dobrojo,	ЕВАНГЕЛИЕ	evang'elije	
ЗНАЖ	znajo,	ЕГО	jego	
i, ji И І	i – spojka, N sg. jъ	МОЕМОУ	mojemu	
ИМЪТИ	[imjeti] iměti	ТВОЕ	tvoje	
ИТИ	iti	ЗНАМЕНЪЕ	znamenъje	
КРАИ	[krajі] krai	ТЕБЪ	[tebe] teb	
МОИ	[moji] moi	НЕБО	nebo	
ДѢЛАТИЕ	[d'elaji(te)] dělaite	„jat“ ЪКО	jako	
ИЖЕ	(j)iže	ЪСТИ	jasti	
ИХЪ	ИМЪ	ЧАЪТИ	čajati	
е, ja	СА	МАРИЪ	marija	
	se	ЗНАМЕНЪЪ	znamenъja	
ВОЛА	[volja] vol'a	ЗНАМЕНЪА	znamenъja	
МОРАВЛАНЕ	[moravljane]			

ОУЧИТЕЛА [učitelja]

шт РЕЦИ reši

у ТЪИ ty

РАБЪИ raby

БЪЛЪ bylъ

u ЕМОУ jemu

КОУПИТИ kupiti

“omega” ѿ отъ

БОУРЪ МОРЪ [burja] [mor'a]

ЗЕМЛЪ [zemlja]

ВОНЪ КОНЪ [voňa] [koňa]

ВЪДЪТИ [vjeđeti] věděti

ТЪЛО [telo] tělo

ЛЕСЪ [ljesъ] lěsъ

РЪКА [rjeka] řeka

ЖЕНЪ [žeňe] ženě

А
Б } ALFABET(A)

А
Б
С
D } ABCEDA

а
б } АЗБУКА

α } ALFABET (A)
β }

α } AZBUKA
Б }

A } ABECEDA
B }
C }
D }

Latinka

- 1412, Jan Hus?: *De orthographia Bohemica*
- spřežky (aa, sch, ss)
- **á** virgula gracilis   **ž** punctus rotundus
- Jakub Parkosz(owic)
- Anton Bernolák, Ľudovít Štúr... Slovensko
- Ljudevit Gaj... Chorvatsko
- Slovinsko